

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33454
Nom	Teoria de l'educació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1306 - Grau d'Educació Social	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1306 - Grau d'Educació Social	16 - Educació	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
GARCIA GARCIA, FRANCISCO JAVIER	335 - Teoria de l'Educació
GARGALLO LOPEZ, BERNARDO	335 - Teoria de l'Educació
VERDE PELEATO, IRENE	335 - Teoria de l'Educació

RESUM

Resum descriptiu de l'assignatura

Com a disciplina acadèmica, la Teoria de l'Educació conforma una matèria de formació bàsica del currículum d'Educació Social, i un dels focus formatius d'especial rellevància per al perfil professional. La seva ubicació curricular en primer curs és una variable que influïx en la presa de decisions sobre l'elecció i el tractament del seu contingut disciplinar a efectes docents.

Es tracta d'una Teoria de l'Educació científica i tecnològica alhora que humanista, que pretén proporcionar als alumnes els coneixements, habilitats i actituds/valors necessaris per a la seva formació com a Educadors/es Socials.

La Teoria de l'Educació té com objecte l'estudi del procés educatiu en termes globals, amb la pretensió de proporcionar a l'estudiant una visió general, comprensiva i integradora del mateix. Això permetrà que en altres disciplines del títol es pugui focalitzar l'atenció tant en elements d'aquest procés com en objectes específics del mateix, sense perdre la perspectiva general.

Com a disciplina de formació inicial dels estudis de grau, la Teoria de l'Educació proporciona un cos de coneixement sobre l'objecte d'estudi de la Pedagogia. Per això s'afronta en la mateixa l'anàlisi del que és l'educació, de les seves dimensions i tipologies

S'ocupa, també, la Teoria de l'Educació de precisar les condicions del saber científic de l'educació, el seu estatut epistemològic i la ubicació en el camp de les Ciències de l'Educació de les diverses disciplines que s'ocupen de l'estudi del fenomen educatiu.

Estudia, també, aquesta disciplina el subjecte de l'educació i els elements i agents que intervenen en el procés educatiu.

S'ocupa, així mateix, la Teoria de l'Educació del procés educatiu general, com s'ha dit abans, i d'analitzar els subprocesos que ho integren per a adquirir aquesta visió comprensiva i integradora que necessita el/la educador/a social per a la seva formació i actuació professional.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Cap

COMPETÈNCIES

1306 - Grau d'Educació Social

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants puguem transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'organització i planificació.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i en el context professional.
- Capacitat de gestió de la informació.
- Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.
- Capacitat crítica i autocrítica.
- Reconeixement i respecte per la diversitat i foment de la interculturalitat.
- Capacitat per a desenvolupar, promoure i dinamitzar habilitats de comunicació interpersonal.
- Compromís ètic actiu amb els drets humans, la igualtat entre homes i dones i la sostenibilitat.
- Capacitat d'aprenentatge autònom al llarg de la vida.
- Iniciativa i esperit emprenedor.
- Compromís amb la identitat, el desenvolupament i l'ètica professional.
- Capacitat per a realitzar investigació educativa en diferents contextos.
- Capacitat per a reconèixer i valorar els processos afectius.
- Comprendre els referents teòrics que constitueixen l'ésser humà com a protagonista de l'educació.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

1) A partir de diverses fonts d'informació, comprèn, explica i descriu amb precisió el fenomen educatiu i la seva xarxa conceptual, i les qüestions referides a l'objecte de l'educació, als agents i les agències educatives així com a les dimensions de l'educació, sent capaç d'establir relacions pertinents entre els conceptes.

- 2) Interioritza una visió comprensiva i integradora de l'procés educatiu i dels seus diversos components i és capaç de descriure i relacionar-los adequadament.
- 3) Justifica la científicitat de la Pedagogia i situa adequadament la Teoria de l'Educació en el context de la Pedagogia i de les Ciències de l'Educació.
- 4) A partir de la base conceptual assimilada, desenvolupa eficaçment un treball d'iniciació a la investigació que inclou recollida d'informació, capacitat d'anàlisi i de síntesi i reflexió crítica, mitjançant treball cooperatiu, les claus de qualitat integra en la seva elaboració. Cada grup elabora un informe de la investigació realitzada que exposa oralment davant la classe sent capaç d'argumentar i respondre a preguntes i objeccions plantejades.
- 5) Millora les pròpies estratègies d'aprenentatge, posant especial èmfasi en l'aprenentatge autònom, significatiu i autoregulat.
- 6) Mostra un compromís ètic amb el propi procés d'aprenentatge i amb la millora del seu entorn social.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Fonaments de l'educació.

Conceptualització de l'educació: concepte, àmbits, dimensions.
L'educació i l'aprenentatge al llarg de la vida
Educació per al desenvolupament humà sostenible
Subjecte, agents i agències educatives

2. El saber de l'educació

Les Ciències de l'Educació
Enfocaments epistemològics

3. L'educació com a procés: enfocaments teòric-metodològics

El procés educatiu. Un model teòric
L'enfocament de la pedagogia crítica
L'enfocament tecnològic

4. L'acció educativa i l'aprenentatge

Teories de l'aprenentatge
Continguts i facilitadores de l'acció educativa
Processos estratègics i metacognitius

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	18,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	8,00	0
Preparació de classes de teoria	15,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	4,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

En funció dels objectius d'aprenentatge s'utilitzaran diversos mètodes que es concretaran en les diferents activitats (classes teòriques, pràctiques, tutories, seminaris): metodologia expositiva, treball cooperatiu, discussió en grup, comentari de text, tertúlies dialògiques, activitats pràctiques i d'aplicació individuals i grupals.

En les classes teòriques s'utilitzarà una metodologia expositiva i participativa amb l'aplicació de tècniques de dinàmica de grups.

El desenvolupament de les classes pràctiques estarà pautado en una guia que es posarà a la disposició de l'alumnat. Oportunament s'anunciaran els terminis de realització i presentació dels informes de pràctiques.

Al llarg del quadrimestre, l'alumne anirà recopilant una sèrie de documents i realitzant una sèrie de lectures i activitats per a la preparació i l'estudi de l'assignatura; aquests documents, lectures i activitats s'haurien d'especificar i relacionar en un "portafolis" que cada alumne lliurarà al professor, seguint l'esquema de treball que s'especifica en aquesta Guia, en les dates que oportunament es notifiquin

Treball en Grup. Els alumnes realitzaran durant el quadrimestre un treball en equip sobre temes proposats pel professor/a, sota el seu tutoria i orientació. El treball s'exposarà en classe amb una presentació de Power Point o altres programes, i es lliurarà una còpia escrita al professor/a.

AVALUACIÓ

L'avaluació es realitzarà amb els següents procediments:

A) Primera convocatòria

1) **Prova final escrita.** Es realitzarà un examen escrit en la data oficial fixada. Aquest examen constarà de qüestions referides al programa de l'assignatura (continguts teòrics i pràctics explicats pel professorat, complementats amb lectures realitzades per l'alumne/a en relació amb els temes). El valor de la prova serà un 40 % de la qualificació final.

2) **Portafolis.** Els alumnes lliuraran en les dates establertes un portafolis el valor del qual serà el **60%** de la qualificació final, que inclourà els següents elements:

2.1.) Les **activitats** elaborades en relació amb la teoria (**20%** de la qualificació)

2.2.) Els **informes de les pràctiques** (**20%** de la qualificació)

2.3.) El treball en grup (20% de la qualificació)

Totes les activitats del Portafolis són NO RECUPERABLES

Per a superar l'assignatura l'alumne/a haurà d'aprovar cadascun dels quatre apartats (1, 2.1, 2.2 i 2.3).

B) Segona convocatòria

Els/les alumnes que han assistit a classe i realitzat les corresponents activitats tindran el mateix sistema d'avaluació establert per a la primera convocatòria.

Els/les alumnes que no han realitzat les activitats del portafolis tindran una **Prova final escrita**. Aquesta prova serà un examen, que constarà de qüestions referides al programa de l'assignatura (continguts teòrics i pràctics explicats pel professorat, complementats amb lectures i activitats realitzades per l'alumne / a en relació amb els temes). El valor de la prova serà un **60%** de la qualificació final.

Els alumnes que, per raons justificades, no puguin assistir a classe ni connectar-se a les sessions no presencials, si hi haguera, disposaran d'un pla de treball i d'avaluació alternatiu. La data límit per a parlar amb el professor i concretar aquests aspectes és el 2 d'octubre.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Aznar, P., Gargallo, B., Garfella, P.R. y Cánovas, P. (2010). La educación en el pensamiento y en la acción. Tirant lo Blanch. Manual de la asignatura.
- Bárcena, F. (2020). Maestros y discípulos. Anatomía de una influencia. Madrid: Apeiron Ediciones.
- Belando, M. (Coord.) (2015). La educación repensada. Dinámicas de continuidad y cambio. Pirámide.
- Casares, P., Soriano, A., Gervilla, E., Jiménez, F.J., Lara, T., Ortega, M., Saura, G. y Vera, J.A. (2014). Teoría de la Educación. Pirámide.
- Colom, A.J. y Núñez Cubero, L. (2001) Teoría de la Educación. Síntesis. Referencia
- Colom, A.J. (2002) La (de)construcción del conocimiento pedagógico. Nuevas perspectivas en Teoría

de la educación. Paidós.

Delors, J. (ed) (1998) La educación en el siglo XXI. Cuestiones y perspectivas. UNESCO.

Esteve, J. M. (2003) La tercera revolución educativa. La educación en la sociedad del conocimiento. Paidós.

García Aretio, L., Ruiz Corbella, M. y García Blanco, M. (2009) Claves para la educación. Actores, agentes y escenarios en la sociedad actual. Narcea.

- Gargallo, B. (2000) Procedimientos. Estrategias de aprendizaje. Su naturaleza, enseñanza y evaluación. Tirant lo Blanch.
- Gargallo, B. (2002) La teoría de la educación. Objetos, enfoques y contenidos. Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria, 14, 19-46.
- Horcas, V. Sahuquillo, P.Mª. Y Sánchez, F.J. (2008) Conceptos y teorías sobre educación. Tirant lo Blanch.
- Martínez Mut, B. (Ed.) (1994) Acción educativa: variables facilitadoras. Universidad de Valencia. PADE.
- Naval, C. (2008) Teoría de la Educación: un análisis epistemológico. EUNSA (Edic. Universidad de Navarra).
- Núñez, L. y Romero, C. (2003) Pensar la educación. Conceptos y opciones fundamentales. Pirámide.
- Núñez, L. y Romero, C. (2017) (Coords.) Teoría de la Educación. Capacitar para la práctica. Pirámide.
- Ortega, P. (Coord.) (2003) Teoría de la Educación. Ayer y hoy. Pedro Ortega Ruiz.
- Rabazas Romero, T. (Coord.) (2014). El conocimiento teórico de la educación en España. Evolución y consolidación. Síntesis.
- Sarramona, J., Vázquez, P. y Colom, A. J. (1998) Educación no formal. Ariel.
- Colom Cañellas, A.J. (2022). Teoría de la Educación. Fundamentos y racionalidad. Horsori
- Esteve, J.M. (2010) Educar: un compromiso con la memoria. Octaedro.
- Ruiz-Corbella, M. y García-Blanco, M. (2021). Teoría de la Educación. Educar mirando al futuro. Narcea.
- Vila Merino, E.S., Sierra Nieto, J.E. y Martín Solbes, V.M. (2020). Teoría de la educación: Docencia e investigación. G.E.U. Editorial.

Complementàries

- Ausubel, D.P., Novak, J.D. y Hanesian, H. (1990) Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo. Trilla
- Benso, C. y Pereira, C. (2007) Familia y escuela. El reto de educar en el siglo XXI. Fundación Santa María.
- Bruner, J. (1997) La educación puerta de la cultura. Visor.
- Cortina, A., Escámez, J., Pérez, E. (1996) Un mundo de valores. Conselleria deducació. Generalitat Valenciana.
- Elliot, J. (1993) El cambio educativo desde la investigación acción. Morata.
- Gardner, H. (2005) Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica. Paidós.
- Goleman, D. (1996) Inteligencia emocional. Paidós
- Mora, F. (2013). Neuroeducación. Solo se puede aprender aquello que se ama. Alianza Editorial
- Morin, E. (2001) Los siete saberes necesarios para la educación del futuro. Paidós.
- Melero Martin, J. (2009) Conflictividad escolar y la nueva profesión docente. Ediciones Aljibe.

- Novack, J.D. (1998) Aprendiendo a aprender. Martínez-Roca
- Novo, M. (2009) El desarrollo sostenible. Human
- Pérez Serrano, G. (1990) Investigación-Acción. Aplicaciones al campo social y educativo. Dykinson.
- Piaget, J. (1990) La equilibración de las estructuras cognitivas. Reflexión y normativa pedagógica. Siglo XXI.
- Racionero, S. (2013). Aprendiendo Contigo. Hipatia.
- Ruiz Corbella, M. (2003). Educación moral: aprender a ser, aprender a convivir. Ariel.
  - Touriñán López, J.M. (Coord.) (2008) Educación en valores, sociedad civil y desarrollo cívico. Netbiblo.
  - Trilla, J. (2005). Hacer Pedagogía hoy, en J. Ruiz Berrio (ed.) Pedagogía y Educación ante el siglo XXI. Graó.
  - Vygotsky, L. (1979). El desarrollo de los procesos psicológicos superiores. Crítica.
  - García del Dujo, A. (Coord.) (2022). Pedagogía de las cosas. Quiebras en la educación de hoy. Octaedro.
  - Melero Martín, J. (2009). Conflictividad escolar y la nueva profesión docente. Ediciones Aljibe. Novack, J.D. (1998). Aprendiendo a aprender. Martínez-Roca.
  - Murga, M. À. (2005). La Carta de la Tierra. Conceptos, principios y valores para la educación. En Mª A. Murga y Mª P. Quicios (coords.), La educación en el siglo XXI. Nuevos horizontes (pp. 55-82). Dykinson.
  - UNESCO (2021). Reimaginar juntos nuestros futuros. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379381_spa